

Att vara elev i ett segregerat fritidshem i lärandets tidevarv

Alma Memišević, Fil. Dr. i naturvetenskapernas didaktik, Linköpings universitet

Denna presentation fokuserar på naturvetenskapliga och tekniska undervisningspraktiker i segregerade fritidshem och anpassad grundskola. Presentationen bygger på resultat från min doktorsavhandling¹ där videoobservationer använts som huvudsaklig datainsamlingsmetod.

Drygt en halvmiljon barn i Sverige går i fritidshem. Det saknas statistik om hur många av dem som går i segregerade fritidshem för elever med intellektuell funktionsnedsättning, liksom det saknas kunskap om hur de verksamheterna är organiserade. Tidigare forskning tyder dock på att det blir allt vanligare med segregerade fritidshem. Internationella kunskapsmätningar, samt ökat fokus på individuella prestationer och lärande har bidragit till diskursförskjutningar i fritidshemmet där verksamheten rört sig från en socialpedagogisk arena med lek och sociala relationer i fokus till en utbildningspedagogisk arena med större fokus på (ämnes)lärande även i fritidshem.

Studien syftar till att analysera och diskutera vad som händer när elever på ett segregerat fritidshem undervisas i spänningsfältet mellan socialpedagogik och utbildningspedagogik. Resultat visar att elevers intressen och behov kommer i konflikt med det nya målstyrda fritidshemmet där verksamheten ska dokumenteras och synliggöras. Elevers intressen styrs mot i förväg planerade mål, och även väntan fylls med aktiviteter. Tidigare forskning pekar på att de årligen återkommande PISA-undersökningarna har lett till större betoning på mätbara resultat och en strävan att använda fritiden mer effektivt. Den snabbt föränderliga världen kräver med andra ord att elever lär sig allt snabbare och effektivare, överallt och hela tiden. Studien bidrar med kunskap om hur detta påverkar undervisningen, liksom villkor för elever med intellektuell funktionsnedsättning i segregerade fritidshem.

¹ Memišević, A. (2024). *Det undervisande fritidshemmet i lärandets tidevarv. En diskursanalytisk studie med fokus på de naturvetenskapliga och tekniska undervisningspraktikerna*. (Diss.). Linköpings universitet. <https://doi.org/10.3384/9789180755368>